

**Institucijski projekti Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
2021.-2026.**

Naziv projekta
Religijska dimenzija interkulturalnog obrazovanja u vjeronauku i školi
Strateško područje; naslov teme¹
SP: 4. Crkveno djelovanje u suvremenom društvu NT: 1. Vjerovanje i naviještanje u suvremenim kulturnim i društvenim promjenama, podtema 3. Religijsko obrazovanje u interkulturalnoj Europi
Voditelj projekta
Prof. dr. sc. Ružica Razum
Suradnici
Prof. dr. sc. Blaženka Valentina Mandarić Prof. dr. sc. Ana Thea Filipović Izv. prof. dr. sc. Denis Barić Izv. prof. dr. sc. Tomislav Kovač Prof. dr. sc. Jure Zečević Božić Prof. dr. sc. Nenad Malović Prof. dr. sc. Jadranka Garmaz, Katolički bogoslovni fakultet Sveučilišta u Splitu Prof. dr. sc. Edina Vejo, Islamski pedagogski fakulteta u Zanicu, Bosna i Hercegovina Dr. sc. Gordana Barudžija, Agencija za odgoj i obrazovanje Lic. theol. Tomislav Šegina Lic. theol. Marija Jurišić Dr. sc. Kristina Vujica
Trajanje projekta
2021.-2026.
Ukupan iznos troškova projekta Izvor financiranja (SuZg, KBF, NDS, HBK, Provincija...)
Izvor financiranja: Sveučilište u Zagrebu (potpore znanstvenim istraživanjima)
Sažetak (metodologija istraživanja; ciljevi; očekivani rezultati)

¹ Vidi *Strateški program znanstvenih istraživanja 2021. – 2026.*, 5. poglavlje, str. 49-92.

U fokusu ovoga istraživačkog projekta nalazi se pojava multikulturalnih društvenih struktura koje mijenjaju odnose među ljudima te otvaraju za odgoj i obrazovanje mnoga pitanja. Hrvatska, kao dio europskoga prostora, suočena je sa sve većim razvojem komunikacijskih tehnologija, globalizacijom, migracijskim procesom i izbjegličkom krizom. Osim toga, Hrvatska ima veoma poseban geografsko-povijesni položaj. Nadalje, živi u konfliktnom postratnom kontekstu opterećenom bolnim ratnih iskustvima čije posljedice dodatno otežavaju suživot. Svi ti čimbenici i procesi zahtijevaju interkulturalni odgojno-obrazovni napor (naučiti živjeti zajedno), koji nužnu uključuje i religijsku dimenziju kao bitan element kulture. Školi pripada osobito važno mjesto i odgovornost za promicanje dijaloga, nužnog preduvjeta mira i suživota.

U okviru ove istraživačke teme ostvaruje se 1) projekt financiran od strane Hrvatske zaklade za znanost: Doprinos religijskog obrazovanja suživota u multikulturalnom društvu -RELIGOBRAZ, u trajanju od 2020. do 2024., te 2) znanstveno-istraživačke i nastavne aktivnosti izvan toga projekta.

1) Projekt RELIGOBRAZ

U projektu sudjeluju nastavnici/istraživači iz sljedećih katedri Fakulteta: Katedra religijske pedagogije i katehetike, Katedra filozofije, Katedra fundamentalne teologije, Katedra ekumenske teologije. Sudjeluje također znanstvenica s Katoličkog bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu, te znanstvenica s Pedagoškog islamskog fakulteta iz Zenice, nadalje, viša savjetnica iz Agencije za odgoj i obrazovanje MZO.

Cilj je projekta istražiti doprinos religijskoga obrazovanja u školama u Hrvatskoj odgoju i obrazovanju za suživot u multikulturalnome društvu. Taj se doprinos istražuje na razini kurikuluma predmeta koji posreduju religijska znanja u osnovnoj i u srednjoj školi te na razini interkulturalnih kompetencija samih nastavnika – vjeroučitelja.

Aktivnosti i dinamika znanstvenih istraživanja

- objava dvojezičnog e-zbornika na mrežnoj stranici Fakulteta
- objavljeni radovi: 6 objavljenih radova (Wos i Scopus)
- objavljena knjiga s rezultatima provedbe projekta
- održane 2 diseminacijske radionice
- napisana i obranjena dva doktorska rada

Očekivani doprinosi znanstvenih istraživanja

- uspostavljena međunarodna suradnja sa znanstvenicima iz Slovenije, Austrije i Njemačke
- uspostavljenja suradnja sa znanstvenicima drugih učilišta u Republici Hrvatskoj
- ostvarena veća vidljivost Fakulteta zahvaljujući objavljenim znanstvenim radovima međunarodne vidljivosti
- ostvarena edukacija istraživačkoga tima s obzirom na izazove religijskoga obrazovanja u interkulturalnoj Europi (edukatori iz inozemstva)
- ostvareno usavršavanje doktoranada u okviru predviđenih projektnih aktivnosti
- obogaćivanje kurikuluma studijskih programa koji osposobljavaju buduće nastavnike ciljevima/sadržajima koji pridonose većoj kompetentnosti nastavnika za promicanje interkulturalnog i međureligijskog dijaloga.

2) Znanstveno-istraživačke i nastavne aktivnosti izvan projekta RELIGOBRAZ

- diseminacija rezultata Projekta na županijskim stručnim vijećima
- izrada novoga programa cjeloživotnoga obrazovanja: Interkulturalni i međureligijski odgoj

-uvođenje novoga izbornoga predmeta u kurikulum Teološko-religijskih znanosti pod nazivom Interkulturalni i međureligijski odgoj+
- objavljivanje knjige o suvremenim izazovima vjeronauka

Ključne riječi

Religijsko obrazovanje/vjeronauk, interkulturalni dijalog, međureligijski dijalog, suživot, suvremeno društvo

Ostvareni rezultati

Održani skupovi

Od 6. do 8. srpnja 2021. godine na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu, projekt RELIGOBRAZ, organizirao je Trodnevnu radionicu za članove projektnog tima na temu: Doprinos religijskoga obrazovanja u multikulturalnome društvu.

Međunarodna znanstvena konferencija projekta RELIGOBRAZ održana je 20. rujna 2021. g. na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu na temu: Religijsko obrazovanje u interkulturalnoj Europi.

Znanstveno-stručni skup u Islamskom centru u Zagrebu održan je 4. lipnja 2022. godine na temu: Važnost međureligijskog i međukulturalnoga dijaloga u školi i obrazovanju.

Okrugli stol na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu održan je 15. lipnja 2022. godine na temu: „Vjeronauk u Republici Hrvatskoj. Doprinos ekumenskom i međureligijskom dijalogu.“

Susret s voditeljima županijskih stručnih vijeća, organiziran od strane projekta RELIGOBRAZ i Agencije za odgoj i obrazovanje, održan je na Katoličkom bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu 14. rujna 2022. godine.

Održana predavanja

Od 20. do 24. travnja 2022. godine u Beču održana međunarodna konferencija Europskog foruma za školski vjeronauk. Glavna tema konferencije bio je doprinos religijskog obrazovanja u školama interkulturalnom dijalogu u Europi iz teološke i religijskopedagoške perspektive. Na konferenciju su predavanja održale Ana Thea Filipović i Marija Jurišić.

Dana 17. rujna 2022. godine Ružica Razum održala predavanje na temu: *Doprinos konfesionalnog vjeronauka suživotu u multikulturalnom društvu* na stručnom skupu za vjeroučitelje baptističkog i evanđeosko pentekostnog vjeronauka u Baptističkoj crkvi u Zagrebu (Radićeva 30).

Od 19. do 20. listopada predstavljeni su rezultati istraživanja projekta RELIGOBRAZ na 5. Danima obrazovnih znanosti u organizaciji Instituta za društvena istraživanja u Zagrebu. Rezultate je predstavila Marija Jurišić.

U organizaciji Agencije za odgoj i obrazovanje i Ureda Zagrebačke nadbiskupije za vjeronauk u školi održana su tri međužupanijska stručna skupa za vjeroučiteljice i vjeroučitelje s područja Zagrebačke nadbiskupije te Sisačke i Bjelovarsko-križevačke biskupije posvećena temi „Ekumenizam i

međureligijski dijalog – polazišta interkulturalnog učenja u nastavi Katoličkoga vjeronauka“. Na sve tri skupa predavanja su održali profesori i profesorice KBF-a Sveučilišta u Zagrebu, a uz to je na svakom susretu održano i nekoliko radionica.

15. veljače 2023. godine predavanja su održale izv. prof. dr. sc. Ana Biočić o temi *Ekumenizam i međureligijski dijalog – polazišta interkulturalnog učenja u nastavi Katoličkoga vjeronauka – povijesna perspektiva* i prof. dr. sc. Ružica Razum o temi *Doprinos religijskog obrazovanja interkulturalnom odgoju i obrazovanju*.

Na susretu koji je održan 22. ožujka 2023. godine prof. dr. sc. Slavko Slišković iznio je povijesnu perspektivu nastanka i potrebe za ekumenizmom i međureligijskim dijalogom, a prof. dr. sc. Ana Thea Filipović održala je predavanje o temi “Škola kao specifično mjesto susreta religija i kultura“. Izvješće se može vidjeti i na Laudato tv: <https://www.youtube.com/watch?v=FH05xUKDwds>

Na stručnom skupu 19. travnja 2023. godine prof. dr. sc. Slavko Slišković iznio je povijesnu perspektivu nastanka i potrebe za ekumenizmom i međureligijskim dijalogom u Crkvi i društvu, a doc. dr. sc. Tomislav Kovač u svom je izlaganju predstavio projekt Katoličkog bogoslovnog fakulteta RELIGOBRAZ u kojem se proučava utjecaj religije na kulturu te je produbio navedenu temu iz perspektive teologije religija.

Objavljeni radovi

1) Zbornik radova

Ružica Razum – Nenad Malović – Kristina Vujica (ur.), *Religijsko obrazovanje u interkulturalnoj Europi/ Proceedings: Religious Education in Intercultural Europe*, Zagreb, 2022.

2) Članci

Ana Thea Filipović, Interkultuirizam u obrazovanju. Značenje za religijskopedagošku praksu i stjecanje kompetencija nastavnika vjeronauka, u: *Diacovensia*, 29 (2021.) 4, 541-561.

Nenad Malović – Kristina Vujica, Multicultural Society as a Challenge for Coexistence in Europe, u: *Religions*, 12 (2021.) 8, 615; <https://doi.org/10.3390/rel12080615>

Ružica Razum – Marija Jurišić – Tomislav Šegina, Religijska dimenzija interkulturalnog obrazovanja: doprinos katoličkog vjeronauka interkulturalnom obrazovanju, u: *Crkva u svijetu*, 56 (2021.) 4, 591-618.

Juro Zečević-Božić – Tomislav Kovač, Odgoj, obrazovanje i formacija za ekumenski i međureligijski dijalog prema dokumentima Katoličke crkve, u: *Bogoslovska smotra*, 91 (2021.) 4, 847-876.

Ružica Razum – Marija Jurišić, Methodical Approaches to Intercultural Education in Confessional Religious Education in the Republic of Croatia, u: *Religions*, 13 (2022.) 11, 1112; <https://doi.org/10.3390/rel13111112>.

Blaženka Valentina Mandarić - Gordana Barudžija - Denis Barić, Intercultural competencies and lifelong learning of teachers in the Republic of Croatia, in: *Bogoslovski vestnik* (2023) - u postupku objavljivanja.

Ostalo

U emisiji Hrvatske radiotelevizije Ekumenizam i religije 17. lipnja 2022. godine gostovala je prof. dr. sc. Blaženka s. Valentina Mandarić.

Na Hrvatskom radiju u emisiji Religijski forum 16. lipnja 2022. god u 18:05 predstavljen je susret članova projekta RELIGOBRAZ s domaćinima Mešihata Islamske zajednice u Hrvatskoj.

U emisiji Hrvatske radiotelevizije Ekumenizam i religije 17. lipnja 2022. godine gostovala je prof. dr. sc. Blaženka s. Valentina Mandarić

Dvije članice projektnog tima, doktorandica Marija Jurišić i postdoktorandica Kristina Vujica, sudjelovale su na desetodnevnoj ljetnoj školi "Europe Inside Out", u organizaciji Sveučilišta u Leuvenu.

Doc. dr. sc. Tomislav Kovač je kao član projektnog tima boravio u Bruxellesu od 27. do 30. travnja 2022.godine.